

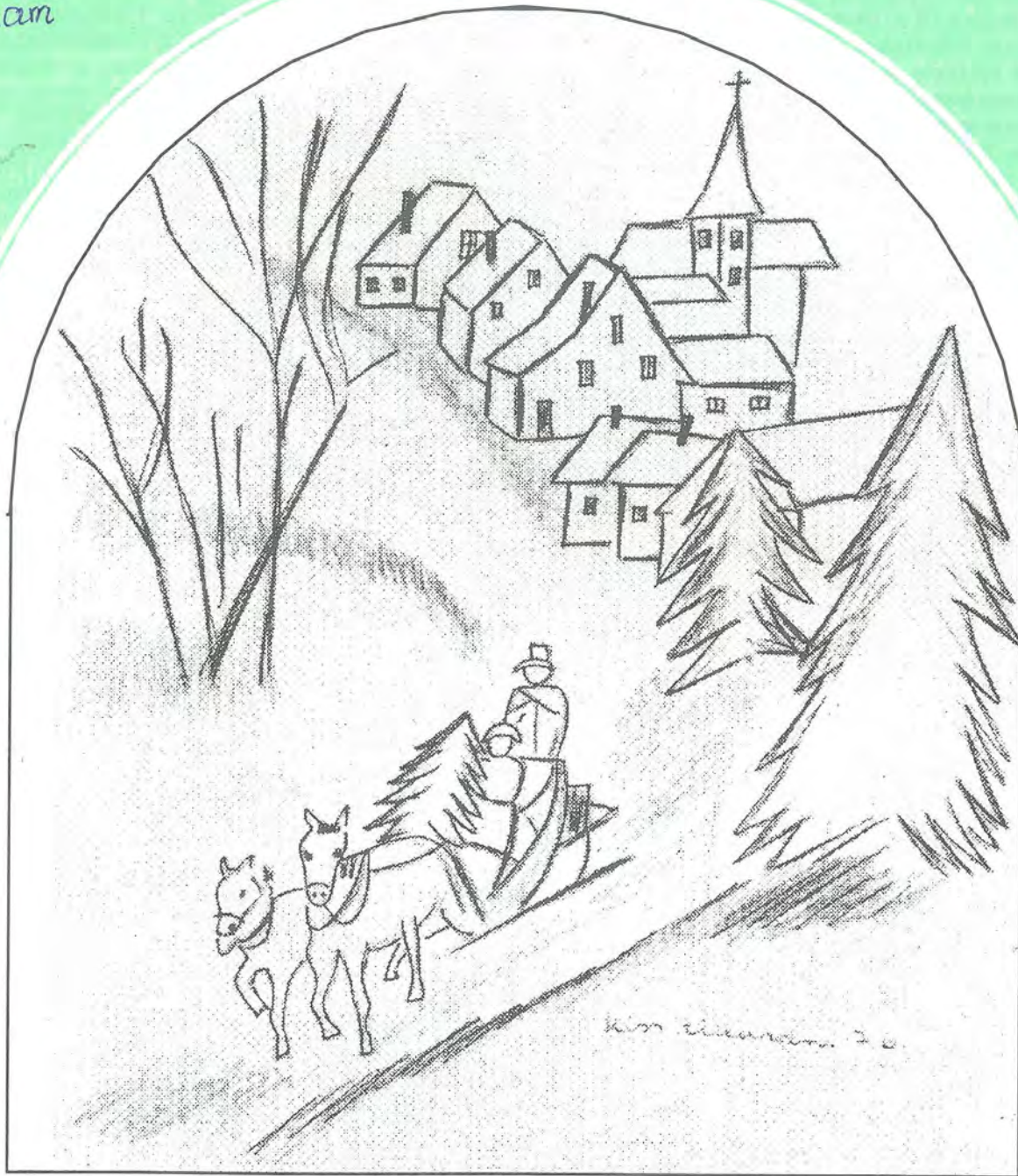
Bogácsi

Tél

V. évfolyam
4. szám

1995.

Kiss Alexandra 7. osztályos tanuló rajza

**Bogács község minden lakójának
békés karácsonyi ünnepeket
és boldog új esztendőt kíván Bogács Község Önkormányzata**

Hosszú történet rövid elbeszélése:

Hogyan lettem bogácsi polgár?

Érdeklődéssel olvastam a helyi lapban, hogy a 70. évüket meghaladó bogácsi polgárokat az Önkormányzat többféle módon megtisztelte. Köztudott, hogy a jelenlévők között nem mindenki volt a község szülöttje. Ez a természetes társadalmi mozgás következménye, amely az elmúlt fél évszázad alatt országban belül is okozott részleges lakosságcsereket. Sok család községünkön kívül kereste, találta meg boldogulásának feltételeit, ezért rendezik a máshol élő bogácsiak éventéki találkozóját. Ebben az a lélekemelő, hogy a mai gondok mellett él a szülőhelytisztelő, lokálpatriotizmus. Az otthont elhagyók és új otthont meglelők számára örömet és szép emlékeket ápoló összejöveteleket rendeznek. Mindkét ünnepségnek – nevezhetjük így is – közös címszava: Bogács.

Eltekintve községünk sok évszázados történelmi múltjától, évtizedekkel ezelőtt még helytörténeti jelentősége sem érdemelt említést a megyei antológiákban, de az elmúlt két évtized látványosan felgyorsult polgárosodási folyamatában Bogács község kilépett az átlagos és hivatalosan nem jellemzett háttér-állapotból, amely megyénk százánál több községére is jellemző. Minden honismeretet ünneplő összejövetel emberközpontú. Csendes estéken teszi-veszi az ember az akármilyen házában környezetében; felmerült a gondolat, hogy a két rendezvény tartalmának szellemében én hol helyezkedem el? Hetvenéves még nem vagyok, de bevándorló már igen. Nem tekintem magam őslakónak, de olyan honosnak igen, aki nagyon sok bevándorlót megelőzött. Az én bogácsi meghonosodásomnak több nevezetes évszáma van. Így 1946, ekkor hallottam először a községünk nevét Vigh Rudolf kollégiumi szobatársamtól. Elmarasztaló bírálatban is részesültem, hogy nagyvárosi gyermek létemre nem érdeklődöm a falusi földműves lakosság nehéz sorsa iránt. Kodály Zoltán számára bogácsi népdalokat gyűjtött; gimnáziumi érettségire készülődés közben nem volt alkalmam megismerni a falu népének nehéz életét. Vitatható egyszerűbb mód-

szert választottam: Illyés Gyula: Puszták népe; Veres Péter: Számadás c. műveivel pótoltam hiányos földrajzi-mezőgazdasági-szociológiai ismereteimet. Nem lepleztem le magam, hogy még térképen sem kerestem Bogácsot, noha barátom lelkenézése alapján északi tájaink egyik legjelentősebb településének tételeztem fel. Teltek-múltak az évek. Sodródtam, a hivatásom, foglalkozásom ezernyi gondjával: négy nehéz esztendő egyetemi tanulmányokkal, tíz esztendő kemény ipari tevékenységgel, tíz év külföldi szolgálattal telt el. Megérdemelném a lebecsülés enyhébb kifejezését, hogy községünkre nem gondoltam. Az élet számomra kialakult; nemcsak saját elhatározásomból irányított, sodródásom jelentős állomása lett Miskolc-Egyetemváros. Ez a nevezetes második esztendő 1963.

Új környezetem is gondoskodott a szabadidőm korlátozásáról, de emlékeimből ismét felszínre került az elfelejtett név: Bogács. Tudat alatt elmerült emlékek megélniük felszínre kerülve felkeltették érdeklődésemet. Ezt felvértesítette Vigh Rudolf történet néhány találkozásom a Magyar Tudományos Akadémia Duna-parti épületében. Itt kölcsönösen tájékozódunk idejütésünk háttéréről. Ő a „Népzenei Kutatócsoport” tagjaként, én kohászati rendezvények résztvevőjeként. Mivel két távoli területünknek alig volt érintkezési felülete, egy kérdésben kimeríthetetlen tartalmú közös mondanivalónk volt: Bogács. – Pályám alakulása folyamán 1966-ban állandó miskolci lakos lettem. Az első szabad napsütéses vasárnap négytagú családommal, két kiábrándító tiszántúli kirándulás után Bogács következett, tehát „1966” a harmadik nevezetes esztendeje a bevándorlásom történeti eseménysorozatának.

Két kiskorú gyermekemmel ismerkedtem a kellemes meleg vízzel, és lassan alakultak ki első környezeti benyomásaim. Vékony csövön folyt a meleg víz az első medence kisvíz oldalán. Romantikusnak hatott egy kis térfogatú előgyűjtő, ahol ételt lehetett melegíteni és tojást főzni. A melegvízhűtést kanyargósra épített csatornaelemekből építették. Ebben vastag,

élénksárga kénlerakódás gazdagította a nyári színeket. Korai öngyógyítók, természetbarátok testrészeiket kengették és házi használatra gyűjtögették. Felejthetetlen a „népi” környezet, fekete kalapos, kendős emberek, alkalmi „klótt” nadrágokban lábáztató bácsik sorba ülése látványos helyi jellegzetesség volt. Számunkra a legcsábítóbb kínálatnak bizonyult a kis távolság Miskolc-Bogács között. „Mit nekem Balaton”-hangulat lassan eluralkodott kis családomban és környezetemben. A visszatérő kóbor ábrándunk gyakran megisméltódott, hogy kertet kellene venni valahol a környéken, vagy a korabeli divatnak hódolva a Balaton mellett. Így érkezett el az 1967-es esztendő, amely bogácsi döntésünket megérlelte.

A salgótarjáni Karancs Szállóban hatalmas ünnepség zajlott, magyar-lengyel iparfejlesztési tervek keretében Közép-Európa legnagyobb gépipari öntöde államközi megállapodását, a kisterenyei telepítést üdvözölte az ipari lobby, megyei vezetése, lengyel követségi küldöttség. Levegőben röpködtek a milliárdok, bőven folyt a vodka. Ünneplés a végkimerülésig. – A másnapi utazásomhoz az északi dimbes-dombos mellékutakat választottam, kerültem a feltűnést a szép autóm és főleg a magam érdekében. Több pihenő után megálltam egy község közepén, lassan emlékeztem, hogy jártam már erre. Felvettem szandálomat – szeretek mezítláb vezetni –, sétálni indultam. Egy tábla megragadta figyelmemet: Község háza – Bogács. Némán állva rámeredve a földhöz ragadtam. Szuper sebességgel száguldott bennem évtizedek sok bogácsi emléke, mérlegelés, értékelés, döntés rövid néhány perc alatt lezajlott. Elszántan átléptem a küszöböt. Az első szabad embert leszóltítottam, ő volt a tanácselnök. Jól megnéztük egymást, én azonnal közöltem vele földvásárlási szándékomat, ő feketekávéval kínált. Ezután a térképen házhelyek sokaságát ajánlotta megvételre. Elmagyarázta a vásárlás ügymenetét, búcsúzóul egy helyrajzi számmal gazdagodva tértem haza. – Telt-múlt az idő, amikor felismertem a jegyzetembe írt számot. Telefon ide-oda, végül Mezőkövesd OTP következett.

Helyrajzi szám, vételi szándék bejelentése után a dolgozók rövid, halk megbeszélését figyelhettem meg. Szétosztás után egy értelmes, helye, középkorú, nagyvárosi körülmények között is dekoratív dáma szállt le hivatali magasságából és számomra méltatlan jelzőkkel fejtette ki véleményét ostobának vélelmezett döntésemről. „Az értelmes emberek a Zsórinn vásárolnak...”

Elszántásomat a sértett lelkiállapotom is erősítette. Döntésem végleges volt. Az ügy gyorsan rendeződött, szerződés, részletre ajánlott fizetés helyett azonnal fizettem és távoztam.

Hamar elfelejtettem az OTP okozta lelki sérülésemet. Közelharcot vívtam a Balaton- és Bükkszentkereszt-pártiakkal, a Zsóri-barátok véleményét csak kipontozva írhatnám. Ennyi küzdelem után ideje lenne megnézni, mit vettünk. Családom szemléje után ugyan sajnálatraméltó állapotba kerültem. Alig járható utca, gatzenger, ritkán beépült faluszele lehangoló benyomást keltett. Ezután hosszú szünet következett, tanácsalansággal, meddő okoskodásokkal. Végül is a felgyorsult események sorrendje a következő:

Láncfalpas traktorral mélyszántás, kerítésoszlopok elhelyezése, kőhegyek a házalaphoz, sóderhegyek, mészgödör mészsoltással, építőanyagok tömegének felhalmozása, és végül házépítési gyakorlat. Épülő, gyorsan polgárosodó községünk történetében hasznos lenne őslakói és bevándorlói korabeli önvallomásainak közlése lapunkban. – Nevezetes év 1971, mert a házunk felépült. Tünetes gyorsasággal nőtt ki a földből szomszédaim és utcánk őslakóinak szorgalmas kézimunkája nyomán. Ma is együtt élünk szűkebb környezetünkben, békés összetartozásban és kölcsönös tiszteletteljes megbecsülésben. Azok az elmentmondásos '70-es évek... bízom abban, hogy az őszinteséget idővel nem korlátozza a napjainkban még indokolatlanul csendes polgári közéletiség.

Ezt a gondolatkört egy későbbi időszakra elzárom.

A ház már állt, a felszántott rögöket kiszáradás után csákánnyal porhanyítottam, nem sok sikerrel. „Trágya kell abba”, mondták az utcánk bölcsei. És hozták a szomszéd utca utolsó trágyadombját, mert szükség volt a helyre a mennyegzői sátorhoz.

A Szamaras és Hilóczki bácsi hoztam hordták a föld aranyát; Szentistvánból, Tardról helyi munkakerővel, sör valutával és tsz-fuvardíjjal több részletben 40 tonna trágya érkezett. Testépítést és aerobicot, valamint sportolást a kertászás pótolta. Természettudományi ismereteink oly módon bővültek, hogy a gazzal nem kapáltuk ki a zöldséget. Csúcsot értünk el a mini méretű hagymák termelésében. Új természeti ismeretbővülés volt a lótejtű, cserebogárpajor, a kerti vakond- és az őszi egérinvázió megismerése. A padlásunk otthont nyújtott a galambok tömegének. Ezek külön írói leírást kívánnak.

Külön fejezet a fásítás és szőlőtelepítés története. Rákóczi-falva állami díjas tsz-elnöke ismerkedésünk után – őszinte lebecsülés kíséretében – ingyen adta az első 20 gyümölcsfát és díszbokrot. Búcsúzásunk élménye is azzal párosult, hogy kételkedik jövetelem érdemleges céljában. Szólásmondás jellemzi ezt a kort, hogy sok vidéki Budapestre megy, és néhány hülye vidékre. Ezt budapesti kollégáim is gyakran ismételték.

Külföldi útjaimon alaposan tanulmányoztam a kiskert művelésének gyakorlatát. Községünkbe először hoztam rotációs kapát, motoros permetezőt, gyorskomposztáló ládát. Háztartásunkban nehezen meghonosítottam a szelektív háztartási hulladékgyűjtést. Ezért még napjainkban sem kaptam elismerést. – A fáim lassan túlnőtték a normálisan művelhető magasságot, és a hulladék gyümölcsök

Hogy kerek legyen írásom, amely részletekben nagyon hiányos, Vigh Rudi barátommal való történelmi találkozásommal fejezem be. – Néhány évvel ezelőtt hivatlanul, váratlanul betoppant már komfortos házamba feleségével és csecsemőkorú gyerekével. Leírhatatlan volt a meglepetése, színpadi megfogalmazásra érdemes lenne: ... „Te itt, hogyan... hihetetlen”. „Igen”, válaszoltam, „Te beszéltél rá, na mit szólsz hozzá?” Ha van az ámulatnak költői, szépirodalmi megfogalmazása, a legteljesebb elégedettség érzése töltötte el melegszívű, áldozatvállaló feleségemet és engemet; mindezt nehéz szavakba, írásba foglalni.

Hiszem, hogy a történeteimnek még nincs vége. Az önkormányzatnak még várnia kell 2 évig, hogy a 70 évesek találkozájára hivatalos legyek, remélve, hogy teljes értékű bogácsinak tekintenek. Külön öröm számomra, hogy nem tartozom már a ritkaság közé, de abban a szerencsés hazai jó közérzetben élek, hogy az útkeresésem, az elszánt vállalkozásom megvalósulását, ennek családi és közösségi elismerését megélhettem.

Miskolc, 1995. december 4.

Dr. Nándori Gyula

feldolgozásában felejthetetlen élményt nyújtottak a pálinkafőzőben eltöltött éjszakák. A hazai és nemzetközi szakmai érdeklődésem kibővült a falugyűlések látogatásával, és a közérdek csendes háttérreljárásával. A fürdő két új medencéjének betonszerkezetéhez átmentettem 20 tonna betonvasat az exportból, geodétákat lelkésítettem az üdülőtelepülés felméréséhez. Az elmúlt évtizedek alatt ritkán beépült utcánk megtelt új családi házakkal, szaporodtak a mennyegzők, de a tűzátugrásig már elfogyott a fizikai erőnlétem. Gyógyfürdőnk vendégserege kicserélődött. Az én számomra az idegen beszéd is megszokottá vált.

Sok német és külföldi diákot és egyetemi oktatót mártogattam a meleg vízbe. A fejlődés magasabb szintjét jellemezte, hogy már a dinnyehéjnak is lett gyűjtőhelye, de sok kedvezőbb változást is említhetnék. Öltöző, sportmedence, „Zimmer frei”-feliratok elszaporodása, autópark látványos bővülése, az Újtelep után a „Pást” beépítése, és sorolhatnám véget nem értő befejezéssel.

„Belaktam” Bogácsot. Hálózati víz, telefon, gáz! Unokáim kedvelt nyaralója, és számunkra egyenértékű az első lakhelyünkkel. De hazai és nemzetközi tudományos találkozóhelyünk is. Hided szörp, rövidital, bor, szalonnasütés, bográcsgulyás. Alma, körte, szilva, dió, mandula, mogyoró, szelídgesztenye – hiányos a felsorolás, de már vannak irigykedő kollégáim, akik elfelejtették korabeli leértékelő véleményüket a bogácsi letelepedésemről.

ÜNNEPEINK

Vendéglátásra készülnek a Cserépi úti pincesoron augusztus 20-án

Szinte mindegyikünknek valamilyen okból a számvetés ideje, tanulságokat vonunk le, s megígérjük, hogy az ünnep szellemében élünk tovább.

Hallgatom a rádióban ki hogyan készül a karácsonyra. A bibliai üzenetet, amelynek állandó értéke a szeretet, a sokfajta érdekek örvényében sokan a saját javukra igyekeznek magyarázni.

Az adventi koszorún hétről hétre sorra gyújtottuk a gyertyákat. Vajon hány embernek jutott eszébe Jézus születésére, a Megváltó eljövételére emlékezni? A Bibliát ismerni hasznos dolog, mert ez az általános műveltséghez hozzátartozik. Ady Endre és József Attila istenes verseinek a megértéséhez is hozzásegít.

A gonoszság elárasztotta a világot. Mindenki mondja, rendbe kellene tenni, ki-ki úgy, ahogy a világegyetemet nézi és a világgépét kialakította. A rendteremtést mindenki a másikon akarja kezdeni, holott önmagunkban kell először rendet teremtenünk. Utána felebarátunkkal kell rendezni kapcsolatunkat, és ha békében vagyunk, akkor egyre többen leszünk, akik a földön ezt a szeretetet juttatják érvényre, amely nem hangulatot, hanem akaratot és áldozatot kíván.

A hatalomra kerülők – tisztelet a kivételnek – megszedülnek a dicsőségtől és szemet hunynak a gondok felett. A már idézett rádióműsorban egy minden bizonnyal elkényeztetett, jómódú fiatal azt mondta: ő már karácsony előtt odaadja ajándékait, hogy többszörösét kapja vissza. Többen elmarasztalták a karácsonyfaüzereket. Milyen szeretet van egy lopott karácsonyfában? Az illető úgy gondolja, majd húsvétkor meggyónja és áldozik. A keresztre feszített Krisztus az ő bűneiről is szenvedett. Egy-egy botrányos politikai gyűlésen a mellüket verő vallásos emberek hangoskodnak; Krisztusnak hány kufárt kellene kizavarnia a mai világból?

A számító, számológató szeretetet kell magunkból kiűzni. Ha gondban vagyunk, a szeretet segít rajtunk. A kis Jézus világrajj-

vetelének körülményei is nehéz helyzetről árulkodnak. Az élete is veszélyek közt, de minduntalan a szeretet és megbocsátás jegyében telt el.

1996. január 22-én, a Magyar Kultúra Napján a Himnuszra és írójára, Kölcsey Ferencre emlékezünk. 1993 óta rendszeresen megemlékezünk erről az ünnepről. 1996-ban a Bogácsi Kör rendezésében az 1100 éves európai létünk jeles művelődési eseményeire, és azokra a földijeire emlékezünk, akik az elmúlt évtizedekben sokat tettek községünk művelődéséért.

Ez év március 15-én az óvoda előtti emlékoszlop megkoszorúzásával hagyományt indított a Bogácsi Kör. 1996-ban, mint történelmünk jeles évfordulóját jobban a köztudatba kell vinni.

Húsvét és pünkösd egyházi ünnepek, de a község történetében az 1945-ös évtől a hősi halottak iránti tiszteletadás és a művelődési élet újraindításának napja.

Augusztus 20-a, Szent István király napja, állami és nemzeti ünnep, legjobb alkalom a honalapítás 1100. évfordulójának megünneplésére.

Az 1996/97-es tanév megnyitója pedig a magyar iskolai oktatás megindulása ezredik évfordulójának méltó megünneplésére ad alkalmat.

Október 23-a a sztálinista-rákossista diktatúra elleni forradalom és szabadságharc 40. évfordulója okán ünnepnap. Gróf Batthyány Lajos, első felelős magyar miniszterelnök, és Nagy Imre 1953-as, '56-os mártír miniszterelnök egyaránt a diktatúra áldozatai. Reájuk való emlékezést a nemzeti tisztelet követeli.

November 11-e, Szent Márton napja, a búcsú napja Bogácson. 1944-ben ezen a napon ért községünkhez a II. világháború. A búcsú napját idegenforgalmi szempontból is ki kellene szélesíteni, a Márton-napi ludak, és a Márton napja utáni újborkóstolás vonzó lehet elsősorban Bogácson, a hétvégi házzal rendelkezők körében. A következő években így válhat közös ünnepünk.

Hegy Imre

Jankó Barna:

Hull a hó

Hull a hó, hull a hó
Nemsokára jön a Télapó
Zsákjába hoz minden jót,
játékot és mogyorót.

Jó gyerekeknek játékot,
rossz gyerekeknek virgácsot.
Legyünk hát jók gyerekek,
Gyűjtsük a jó jegyeket!

Lénárt József (3. o.)

Az én kutyám

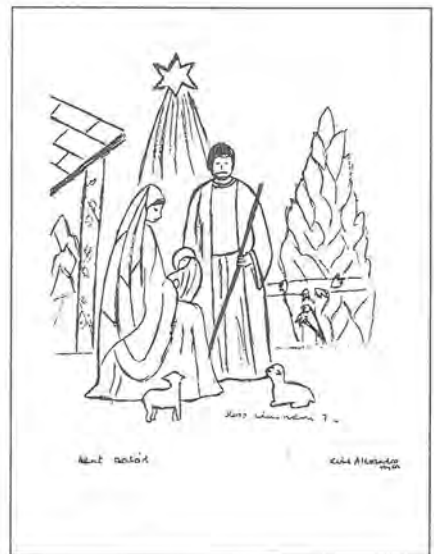
Az én kutyám Micike,
aki elég picike.

Szeme alig látszik,
folyton velem játszik.

Hever egyfolytában,
nem jár iskolába.

Nincs rá sok panasz,
barátja a Pamacs.

Már megrágtá a kabátom
ő a legjobb barátom.

Kis Alexandra (7. o.) :
Szent család

Borbetegségek és borhibák megelőzése, kezelése

Elnevezés

Oka

Gyógyítása

1. Utóerjedés

A bor zavaros, szén-dioxid szabadul föl. Mikroszkopikus kép: élesztők

2. Élesztős zavarosodás

A bor zavaros, és esetleg élesztős szaga és íze van.

3. Seprőbomlás

A bornak seprőszaga és seprőíze van. Súlyosabb esetben seprőrohadásnak nevezik

4. Biológiai almasavcsökkenés (malo-laktikus erjedés)

A bor zavaros, szén-dioxid szabadul fel. Mikroszkopikus kép: baktériumok

5. Tejsavas-mannitos erjedés

A bor zavaros, savanyú káposztára emlékeztető szaga van, íze édeskés-savanyú, kaparó (mannitíz), Mikroszkopikus kép: baktériumok

6. Tejsavas íz

A bor kissé tejsavas-ecetes szagú, karcoló ízű, zavaros. Mikroszkopikus kép: baktériumok

7. Barnatörés

A bor zavaros, színe barna vagy levegőn barnává válik (borostyánsárgától csokoládé-barnáig). Szaga az aszalt gyümölcsre, íze a kenyérhéjra emlékeztet

8. Virágosodás

A bor felületén vékonyabb-vastagabb fehér színű hártya van. Néha üressé, levegő ízűvé válik a bor. Mikroszkopikus kép: virágélesztők.

9. Ecetesedés

A bor szaga és íze ecetes

1. Cukrot tartalmazó borban az élesztő szaporodik és erjeszt

2. Kevés cukrot tartalmazó vagy száraz borban az élesztők, esetleg vadélesztők szaporodnak, de nem erjesztenek.

3. A bor sokáig maradt seprőn, az élesztők bomlanak

4. Almasavbontó baktériumok (*Bacterium gracile*, *Micrococcus acidovorax*, *M. variococcus*, *M. malolacticus*) szaporodnak el

5. Főleg túlmelegedés miatt erjedésben megakadt mustokban (újborokban) következik be. Baktériumok a gyümölcscukorból mannitot termelnek

6. Tejsavbaktériumok szaporodnak el, amelyek az almasavat, glicerint és egyéb anyagokat elbontják, és tejsavat, ecetsavat, acetaldehidet stb. termelnek.

7. A must vagy a bor fenolos anyagainak oxidációja, amelyet az oxidázenzimek idéznek elő. A magasabb hőmérséklet és az alacsonyabb kénessavszint elősegíti a barnatörést.

8. A bor levegővel érintkező felületén virágélesztők szaporodnak el

9. A bor levegővel érintkező felületén (vagy mosatlan edényekben, eszközökön) ecetbaktériumok szaporodnak el, és a bor alkoholtartalmát ecetsavvá és etil-acetáttá alakítják

1. Megakadályozása: pasztörözés, kénezés (40 mg/l szabad kénessav), szorbinsav vagy káliumszorbátos kezelés

2. Kénezés (40 mg/l szabad kénessav), cersav-zselatinos vagy bentonitos derítés, szűrés

3. Átféjtés, cersav-zselatinos vagy bentonitos derítés

4. Megakadályozása: lehűtés 10–12 Celsius-fokra, kénezés (30 mg/l szabad kénessav) vagy pasztörözés. Gyorsítása: melegítés 22–25 Celsius-fokra, seprőfölkeverés, beoltás almasavbontó élesztő- vagy baktériumtenyésztellel

5. Kedvező erjedési feltételek biztosítása, fajélesztő erjesztés. A bor kénezése (20 mg/l szabad kénessav). Súlyosabb esetben aktívzszenes kezelés

6. Kénezés (20 mg/l szabad kénessav), pasztörözés, házasítás

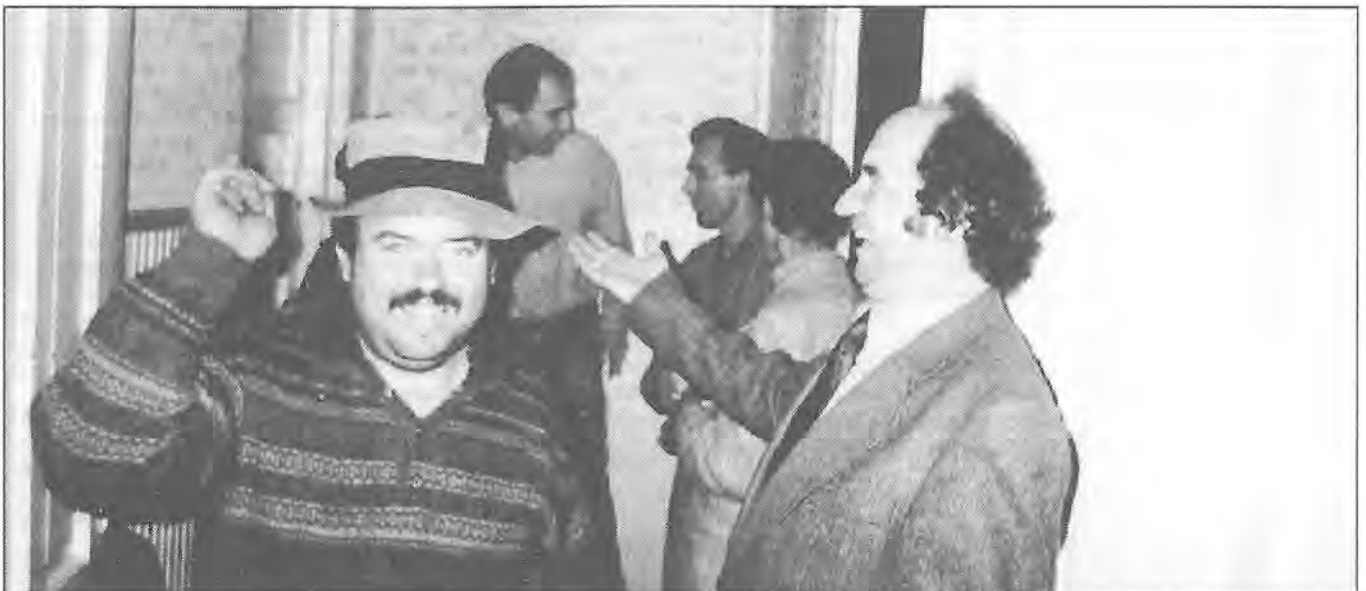
7. Kénezés (legalább 40 mg/l szabad kénessav), súlyosabb esetben aktívzszenes kezelés, cersav-zselatinos derítés. Megelőzése: megfelelő kénessavszint, bentonitos kezelés, hőkezelés.

8. Megelőzése: a bor rendszeres feltöltögetése. Súlyosabb esetben pasztörözés, szűrés, házasítás

9. Kénezés (20 mg/l szabad kénessav), pasztörözés, házasítás. A nagyobb mértékben ecetes bor nem javítható, csak ecetkésztésre vagy – közömbösítés után – pálinkafőtésre használható

Összeállította:

Hajdú Imre

A jó bortól ilyen jó a kedv mint az idei sportbálunkon

A környezetünkben található gyógyító növényekről

Bármerre járunk a természetben, különféle hasznosítható, kellemes ízű és gyógyító hatású növényekkel találkozhatunk.

Arra kaptam felkérést, hogy falunkban és környékén termő gyógynövényekről adjak némi tájékoztatást. Igen nehéz a dolgom, nem is a teljesség igényével teszem, (csupán megkíséreltem) hiszen a hosszabb ideje itt élők ennek pontosabb ismerői. A tapasztalatom azonban az, hogy sokan nem ismerik a Bogács környékén termő gyógynövényeket.

Mielőtt rátérnék néhány herbafű ismertetésére, hangsúlyozom: ezeket a növényeket ne csak a hatóanyaguk miatt fogyasszuk, hanem a változatosság, a kellemes ízek miatt is.

Legelterjedtebb növény a környéken talán a *kakukkfű*. A JATÓ-n terem, a Cserépi úti pince-soron felett és a Pázsag környéki birkalegelők lankáin. Kellemes ízű tea készíthető belőle. Segít a légúti megbetegedések, náthák gyógyulásában. Több pörköltfélé, valamint sült húсок ízesítője. Május végétől nyílik egy-két hónapon át.

Ezen a vidéken virágzik nagyobb mennyiségben a *galagonya*. A JATÓ-n van belőle sok. A galagonyavirágot levéllel együtt szedjük. Kedvelt teaitala gyermekeknek is, mindennapi fogyasztásra ajánlható. Korunk rohanó világában különösen jól esik naponta egy-egy csésze galagonyavirág, vagy -termés tea.

Tavasszal, május végén szedhető, egy-két hét alatt elvirágzik; – érdemes még az elején szedni, mert a vad darazsak hamar meglepik, a nektárt szívják ki a virágokból. A galagonyabogyót, a termést ősszel szedhetjük, mint a csipkét.

Jó íze van és egészséges.

(A herbanövények gyógyhatásairól, benne levő drogjaikról szinte minden gyógynövényekkel foglalkozó könyvben részletesen olvashatunk.)

A *csipkebogyót* talán nem kell különösebben bemutatni. A tea elkészítéséhez egy fontos adalék: áztassuk meleg vízben, ne főzzük! Néhány órát áztatjuk meleg vízben, majd iható hőmérsékletűre felmelegítjük. Ezenkívül mézzel jóízű aszabor is készíthető belőle, meg aki ért hozzá, finom lekvár is.

Tavasszal legkorábbi vadvirágaink egyike a bodza. A fán termő virágot szintén napi italként fogyaszthatjuk, vagy keverékekben. Különösen télen hasznos, mert melegít és segít a megfázások ellen. Vérítisztító hatása is van. A JATÓ-n és a Szennyvízderítő környékén található nagyobb mennyiség, de a faluszéli személtérakóhelyeken is jól érzi magát. A virágból tavasszal szörpöt készítenek, ősszel a termésből lekvárt.

Egy érdekes recept íme: az apróra szedett bodzavirágot (egy fél maréknyit) belekeverünk palacsinta tészta alá és kisütjük. Ízesítve vagy anélkül fogyasztható. Kóstolják meg! (A palacsintatésztát ez esetben érdemes egy kicsit sűrűbbre keverni.)

Csalán is nagyobb mennyiségben nő ezen a vidéken; – erdőkben, utak mentén. Lehetőleg autókjárta helyektől távol szedjük. (A Szennyvízderítő mögötti akácerdőben szedhetünk tiszta csalánt.) A csalán sokoldalúan használható a gyökértől a csúcsig. A növény felső 5-6 cm-es részét készítem teának. Legjobb ízű a tavaszi csalán. Salátát is készítek belőle. Ecetes-cukros-sós vízbe egy kiskanál étolajat teszünk, bele apróra vágva a csalánt. Egy kis mustárral és késhegynyi tárkonyal ízesíthetjük. Vagdalkod bele egy fél almát. Sült húсок mellé

fogyasztható.

– Csalántea-főzettel öblíthetünk haját hajmosás után.

Más. – Nyáron a locsolóvízbe – (200 l-es hordó) – áztatok két-három marék csalánt. Hasznos az apró bogarak ellen.

A házunk végén a kertben terem vadon a komló, de utak mentén (Cserépi út) és a József Attila utcában is kúszik kerítésre, póznára. Kesernyész ízfű esti tea készíthető belőle. Célserű keverékekben fogyasztani. (Este lefekvés előtt hasznos keserűtea inni.) Hajdanán a kenyérfésztáshoz keverték a komló főzetét, úgy sütötték meg. Ez volt az a varázs, ami miatt nem száradt meg napokig a kenyér és jóízű lett tőle.

Házilag sör készíthető a komlóból.

Az *akácvirág*ot talán mindenki ismeri. Júniusban virágzik. A teája köhögés csillapítására kedvező, leginkább keverékekben fogyasztjuk. Aki szereti „lejelni” mint én, frissen szedve is fogyaszthatja. Leginkább a csecylyuki pincék környékén szedem. Szörp is készíthető az akácvirágból; – meg bor is.

A körhígyen terem vadon a *citromfű*. Az egrí út mellett található. A teája önmagában is kiváló ízű, keverékekben a galagonyával és orbáncfűvel fogyasztjuk. (Vagy citromfű-veronikafű.) A gyerekek is szeretik. Erősítő hatású.

Citromfű bor is készíthető. 5 l borhoz (savanykás) cca. 5 dkg-ot teszünk, ezt áztatjuk két-három hétig, majd leszűrjük. Jóízű, jóhatású ital lesz belőle.

A gyermekláncfűvet sokan ismerik; – a gyökéretől a szárágig a levele is hasznosítható. Ha szeretjük a keseméyes ízeket, a szárát szedjük, a levelét is elrágcsálhatjuk. A levelét teakeverékekbe tehetjük, valamint salátákba.

A fehér *rózsaszirm* is hasznos lehet teakeverékekben a megfázások időszakában az összehúzó hatása miatt.

A *szarazbab* héját is készíthetjük teának, leginkább keverékekben. Az anyagcsere kedvező lefolyásában jó szolgálatot tesz.

Ebbe a „családba” tartozik a „*kukoricabajusz*” is. Íze „semleges”. Keverékekben használatos. Enyhe anyagcserezavarok ellen, vagy megelőzésére, ill. vesztisztításra használható a teája.

A mentát különösen érdemes fogyasztani napi italként. Leginkább szőlőkben, veteményesek szélén terem, de otthon is termeszthető. A mentateát a gyerekek is igen szeretik. Kiváló ital „napindítóként”, de este lefekvés előtt is jó szolgálatot tesz.

(Olykor elrágcsálók egy-két kiskanál mentát, leginkább este.)

A *málna* és a *szeder* levele jóízű teát ad, leginkább keverékekben fogyasztjuk, de önmagában is finom ital.

A JATÓ-n, árkok partján, szántások szélén, réteken található a *cickafarkfű*. A virágát, a szárát készíthetjük teának. Gyulladáscsökkentő hatása van.

Gyógyhatása miatt készítenek teát ritkán a *lósókából*. Árkok szélén, sok helyen nő. A magját forrázhatjuk. Hasmenés ellen használatos. Kesernyész ízfű.

A *bazsalikom* és a *levendula* virágját kertekben termesztik. Jóízű és kellemes teát ad, erősítő hatása is van.

A *bazsalikom*ot húсок fűszerezésére is alkalmazhatjuk.

Hársvirág is nyílik ezen a vidéken. Legutóbb az óvodában szedtem, néhány éve a házunk előtt is

volt. A Mezőkövesdre vezető úton is található, de bizonyára előfordul tisztább helyen is. Finom, gyógyhatású teát ad. Fogyasszák naponta! Célserű forrázás után néhány órát áztatni. A hársat leginkább galagonyával együtt fogyasztom. A hárs tea kiváló ital mézzel fogyasztva is.

Az útfüvet ma már kevésbé ajánlhatjuk sebek kezelésére, mint amikor nem volt ilyen nagy autóforgalom. Fertőtlenítő, összehúzó hatását említ az irodalom. Mezőfűlábás kölyökkoromban többször raktuk kisebesedett, tövisre szúrta lábunkra.

A házikertekben, de a szőlőkben (a Gyűrűn legalábbis van belőle), erdők szélén, szántások szélén, a Halastó környékén nő a *tyúkhir*. Én igen nagy kedvvel fogyasztom frissen leszedve, nyersen, de tehető salátákba is. Megszáritva teaitalként keverékekben, vagy önmagában fogyasztható. Tisztítja a vesét, enyhe köoldó hatásáról beszélnek.

Érdekességként gyűjthetjük teának a *meggy- és cseresznyeszárat*. „Teaízű” tea készíthető belőle, melynek többféle gyógyhatást is tulajdonítanak. Megfázások idején jól tesz a *meggy-szár* tea.

Az anyagcsere-folyamatokra az elzsírosodást meggátoló hatása miatt jó szolgálatot tesz. Fogyókúrásoknak ajánlható a fogyasztása.

Házikertek díszeként termesztik, az utcákon a házak előtt is több helyen ültetik a körömvirágot. Sokáig és sokszor nyílik. Teáját önmagában is fogyaszthatjuk; – én leginkább kamilla, akácvirág, rózsaszirm, zsálya vagy kakukkfű valamelyikének valamilyen arányú keverékével fogyasztom. A megfázások időszakok megelőző és gyógyító teaitala, sebek tisztítására is alkalmazható.

Farkasalma: sebek külső kezelésére használták, régen légombósdás ellen is. (Belsőleg ne fogyasszuk!) A József A. úti szilvasban és a Halastó környékén is lehet.

A teaitalok többségének megadjuk a gondosságot az elkészítéskor.

Többször áztatjuk meleg vízben, ritkán főzzük.

– Ezen herbafűvek ismertetésére van tapasztalatom, melyet magam gyűjtök, és fogyasztjuk a családban. Még néhány fajta teát fogyasztunk, ezeket azonban üzletekben vásároljuk. Zsálya, kamilla, fagyöngy, ezerjófű, veronikafű, szagosmüge, orbáncfű, macskagyökér, tárkony, pemetefű, rozmaryn, tüdőfű, vasfű, csarab.

Ezek legtöbbször keverékekben fogyasztjuk. Talán a legfinomabbak, amiket a gyerekek is szeretnek: galagonya, csipke, menta, bodza, hársvirág, citromfű, veronikafű, szagosmüge, kakukkfű, málnalevél.

Ezek akár napi italként is fogyaszthatók.

– Úgy gondolom, hogy a gyermekintézményekben érdemes lenne néhány herbateát készíteni folyamatosan. Gondosan elkészítve jó szívvel ajánlani tudom a kellemes ízfűk miatt a kakukkfűvet, a mentát, hársat, galagonyát. Így minden napra juthat másféle tea. A gyermek ízlését és igényét fejlődő korban irányíthatjuk megfelelően, hiszen tapasztaljuk, hogy a felnőtt korban megszokott ízlés még akkor is döcögve változik, ha az egészségre nem igazán áldásos.

Tisztelettel kérem, akik a környéken fellelhető gyógyteák ismerői, azok lelőhelyeit tudják, és más eddig nem közölt teafüvet ismernek, köszönettel fogadom. (Pl. édesgyökér terem ezen a vidéken?)

A Községi Könyvtárban hétfőn és csütörtökön 16.00-18.00-ig beszélgethetünk ezokról.

Fogyasszák kedvükre, jobbulásukra a gyógyító növények adta ízeket!

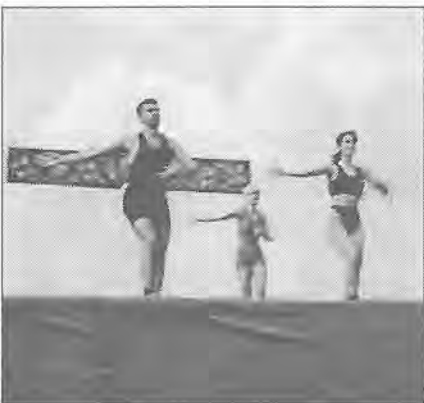
Benyovszki Pál

Ismét van Bogácson futballcsapat
Az őszi idényt a 4–5. helyen zárta

Az újjá szerveződött sportkör utánpótlás
csapat az őszi idény végén az 1. helyen áll

Aerobic-bemutató színpadon

Volt látványos a strandon lévő szabadtéri
színpadon. Sok rendezvény ilyen tömeget
vonzott

KERÉKPÁRRAL A BÜKKBEN

A Bükk – e név hallatán szinte minden természetkedvelő előtt más és más kép jelenik meg. Méltán lett hazánk harmadik nemzeti parkja 1976-ban, egyszerre szolgálva a tudományt, és a pihenésre, kikapcsolódásra vágyó, a természet szépségeiben gyönyörködni akaró, a természetet védő, óvó ember.

Iskolánk 5., 6., 7. osztályos tanulóiból alakult 22 fős természetjáró szakköre, szombatokonként járja a Bükk hegység déli részét.

Egy-egy túra során 20–25 km-t kerékpározzunk, 4–5 km-t gyalogolunk. Túránk során megcsodáljuk e terület változatos felszíni formáit, különleges és védett növényeit, állatait, forrásokat, kis patakokat, barlangokat, vármaradványait, kőcsodáit, melyek minden évszakban lélekemelő és maradandó élményt nyújtanak. Élő kiállítás, terepasztal, szemléltetés a környezetismert, biológia, földrajz tantárgyakhoz.

Első túránk célpontja Sikfőkút volt. A Szoros patak mellett haladva feljutva a Nyilasmáron, nem kis emelkedővel, elértük Noszvajt.

Megpillantottuk a barlanglakásokat, melyeket az emberek régóta lakás, pince, istálló céljaira használtak, illetve részben még ma is használnak. A Bükk hegység déli lábait vulkáni eredetű riolittufa vonulat szegélyezi, mely puha kőzet igen alkalmas arra, hogy üregeket vájjanak bele.

Ezekben az üregekben igen sok ember élt a II. világháború közt. A virágos kis falun áthaladva elértük a hegyi forrásokból felduzzasztott tavakat, melyekben különféle halak élnek. Gyalog folytatva utunkat, az István-kútnál és az Attila-forrásnál oltottuk szomjunkt. A Várhegy 669 m-es csúcsát tavaszi túránk során fogjuk megmászni.

Második túránk célpontja az Oszla volt. Cserépfalut elhagyva, a Dél-Bükk egyik legszebb és legértékesebb völgyébe, a Hórvölgybe értünk. Az út bal oldalán a mészfőzőkemencéket néztük meg. Felmásztunk a Subalyuk-barlanghoz, mely barlang az első, máig is legjelentősebb ősemberi lelete miatt vált híressé. A barlanggal szemközti hegyoldal a Perpác lejtőin sajmelegyes karsztbokorerdők láthatók, különleges, értékes kőzetek találhatóak.

A Hór-patak mellett haladva elértük az Oszlát. Itt található egy felújított, régi erdőszékből kialakított tájház, helytörténeti kiállítással. A szalonnasütés izgalmait, és a gombaszedés élményeit átélve, fáramászversenyyel és körjátékokkal zártuk le az oszlai kirándulást. Az Ódorhegy 651 m-es csúcsának megmászása tavaszi program.

Harmadik túránk célpontja a Cserépváraljai Mangótető volt.

Bogácsról a hodályi úton a Vermektetőn, Galagonyáson, Szőlőlápán keresztül elértünk a Váraljai útra. A nagyon szép Mélyvölgyet elhagyva, jobbra, balra az út két oldalán vízmosások, szurdokvölgyek, a sűrűben kaptárkövek sorakoztak.

A Mangótetőre felérve megcsodáltuk a kaptárköveket, melyek könnyen faragható, rendszerint kúpos tufaalakzatok, amelyek itt is, ott is fölmerednek a Bükkalja hullámos tájain.

A falu, Cserépváralja, a nevét a Várhegy ormán a 16. században elpusztult cserépvárról kapta. Megnéztük a Várhegy oldalában található 6 db gabonásvermet, kissé távolabb a nyolcszögletű kútházat, a katolikus kápolnát. A történet szerint Munkácsy Mihály, nagy magyar festőnk, gyermekkorában sok időt töltött Cserépváralján.

A barlanglakások tájház sok-sok érdekes, régi berendezési tárgyai, a tájház helyiségei, a pitvar, kéményalja, szoba, pince, istálló, takarmányos, lakószoba, mind-mind a Bükkalja emberének életmódját, házberendezését, lakáskultúráját mutatja be.

Cserépváraljáról a falut észak felé elhagyva a Törökéren és a Galagonyáson, a szőlők között felújított műúton értünk be Cserépfalu Szállásalja falurészébe. A Hór patakat követve hazaérkeztünk.

Ezek a túrák egész évben folytatódnak. Hasznosságuk az egyén és a kis közösségünk számára jelentős, nemcsak azért mert az 1995-ös év a Természetvédelem Éve Európában, hanem főleg azért, mert értelmes, egészséges, tanulságos elfoglaltság tanulóinknak.

Valamennyiünknek érdekünk környezetünk és az erdő szeretete, védelme, óvása.

Az Erdő Fohásza

„Vándor, aki elhaladsz mellettem,
Ne emelj rám kezelt!
Én vagyok a tűzhelyed melege
hideg téli éjszakákon, én vagyok
tomácod barátságos fedele,
melynek árnyékában menekülsz a tűző nap elől,
s gyümölcsöm oltja szomjadat.
Én vagyok a gerenda, mely házat tartja, én
vagyok az asztalod
lapja, én vagyok az ágy, melyben fekszel, a deszka,
melyből csónakodat építed.
Én vagyok a házad ajtaja, bölcsőd fája –
koporsód fedele.
Vándor, ki elmegy mellettem: ne bánts!”

Siklósiné Daragó Marianna
tanár

AUTOCROSS-VERSENY

Autócross-verseny a Bányaelemen, reméljük hagyománnyá válik

Búcsúest a Lengyel Kulturális Napokon

Osztrák borosgazda a bogácsi vendégek szórakoztatja

Erzsa mama az Idősek napján

A Postabank és Takarékpénztár Rt. megnyitotta kirendeltségét Bogácson

A Postabank és Takarékpénztár Rt. 1988 nyarán alakult. Hétéves fejlődésünket jól szemlélteti, hogy alaptőkénként ezalatt 16,5 milliárd Ft-ra sikerült megemelnünk, mely alapján a hazai bankok élvonalában helyezkedünk el.

Jelenleg vidéken öt területi igazgatóságon és hozzájuk kapcsoltnak 21, Budapesten pedig tíz fiókban szolgáljuk ki ügyfeleinket. Lakossági szolgáltatásaink jelentős részét kínáljuk az ország több mint 3200 postahivatalában is.

Piaci pozíciónk erősítése érdekében minél közvetlenebb és sokoldalúbb kapcsolattartást kívánunk kialakítani a lakossággal és a vállalkozókkal. Ennek érdekében ez évben a fiókok és a postahivatalok mellett 297 kirendeltség megnyitására került sor. A kirendeltségek célja, hogy a lakossághoz közelebb kerülve, színvonalas ügyfélszolgálatot biztosítva különféle megtakarítási formákkal álljon az ügyfelek rendelkezésére.

Kirendeltségeinken, így Bogácson is mód van Betétszámlakönyv és postabankos értékpapírok (Postabankjegy, Postatakarékjegy, Postatakarék-levél, Percent Értékjegy) forgalmazására, valamint lakossági folyószámla-befizetésre és lakossági folyószámla csekk beváltására.

Községünkben működő kirendeltségünk az alábbi időpontokban áll rendelkezésükre:

keddtől – péntekig: 7.30–12.00 szombaton: 7.30–11.00
13.30–16.00

Ügyfeleink száma évről évre nő, szeretnénk ha Önt is hamarosan Ügyfeleink körében tisztelhetnék.

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kíván a Postabank és Takarékpénztár Rt. Karácsonykor Kirendeltségünkben Meglepetés!

Falugyűlés Bogácson

Az önkormányzati képviselők közmeghallgatásra várták a község lakosságát december 15-én, pénteken este. A falugyűlés kedveltebb kifejezés. A művelődési ház megtelt aktív véleményt nyilvánító polgárokkal. Szajlai Sándor polgármester pontosan összeállított, tartalmas beszámolójában jogos büszkeséggel állapította meg, hogy míg több önkormányzat nehéz helyzetben van, addig Bogácson mindig történik valami. A vezetékes ivóvízellátás már az üdülőkert területre is kiterjed, így 100 százalékos a községben. 1996-ban újabb 200 telefont kapcsolnak be a hálózatba, így a készülékek száma közeledik a 600-hoz. 1996-ban megnyílik a tájház is a Szomolyai úton. A szennyvízcsatorna-hálózatot Cserépfaluval és Bükkzsérrel együtt építik majd. A Cserépi úti pincesoron felkészülnek a már közismert borfesztivál kulturált rendezésére. A 9 fős rendőrszolgálat működése nyomán javult a közrend és közbiztonság. Csökkent a betörések száma. Jövőre jelentős létesítménnyel gyarapodik majd a község, amely új munkahelyeket is teremt majd. A falugyűlésről bizakodva mentek haza a megjelentek.

Hegyi Imre

Rekordgomba

A lelőhelyet nem árulták el

Bogácsi Tél

Bogács Község Önkormányzatának lapja
Szerkeszti:
a Szerkesztőbizottság
Felelős kiadó:
Szajlai Sándor polgármester
Szedés: GARAMOND Kiadványszerkesztő
Stúdió
Eger, Tizeshonvéd u. 15.